

70-річчя академіка НАН України Б.В. БУРКИНСЬКОГО



Борис Володимирович Буркинський народився 3 листопада 1942 р. в м. Вознесенську Миколаївської області в сім'ї службовця. Його науковий шлях розпочався 1967 р. після закінчення Одеського технологічного інституту харчової промисловості ім. М.В. Ломоносова і служби в армії. У 1970 р. Б.В. Буркинський став співробітником новозаснованого Одеського відділення Інституту економіки АН УРСР (з 1991 р. — Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень АН України, ІПРЕЕД), де пройшов шлях від старшого інженера до директора. У 1975 р. Борис Володимирович захистив кандидатську, а в 1989 р. — докторську дисертацію. Має вчене звання професора. У 2003 р. його обрано академіком НАН України.

Наукові інтереси Бориса Володимировича охоплюють найактуальніші проблеми сучасної економічної науки: від завдань інституційної економіки до проблем загальносистемної інтеграції економіки, екології і соціальної сфери. Основні напрями досліджень — сталий розвиток, економіка промисловості, природокористування, реструктуризація господарських комплексів, регіональна й інноваційна економіка.

Перші праці Б.В. Буркинського присвячені методології та інструментарію програмно-

цільового планування, підвищенню економічної ефективності виробничих систем на засадах оптимальної організації транспортного, енергетичного, інструментального, ремонтного та інших складників системи обслуговування.

Пізніше Борис Володимирович спрямував свої зусилля на розв'язання проблем інтенсифікації виробництва в різних галузях промисловості. Він керував не тільки практичним упровадженням результатів зазначених досліджень у Південному регіоні України, а й роботами вчених АН УРСР із розроблення концепції інтенсифікації машинобудування на основі вдосконалення управління обслуговуванням основного виробництва.

У період формування національної ринкової економіки Б.В. Буркинський звернувся до нової тематики — розвиток теорії й методології реструктуризації господарських комплексів; раціональне функціонування господарських структур в умовах ринкових відносин; особливості економічної модернізації і трансформації моделей функціонування підприємств; формування механізмів інституційних перетворень в економіці; становлення інноваційно-інвестиційної політики в регіоні й оцінювання ефективності інноваційних процесів; теорія і методологія розвитку конкуренції та підприємництва; стратегія і механізми зміцнення виробничого, соціально-економічного та природо-ресурсного потенціалу Українського Причорномор'я.

Борис Володимирович одним із перших розпочав дослідження інтеграційних форм відкритої економіки як провідного стратегічного напрямку в розвитку держави та її регіонів. Під його керівництвом було розроблено й запропоновано урядові низку законопроектів щодо створення спеціальних (вільних) економічних зон з урахуванням

специфіки соціально-економічної ситуації в Україні.

Значний внесок Б.В. Буркинський зробив в опрацювання теоретичних основ, концепції і прикладних засад виходу морського транспорту України з кризи, формування транспортних коридорів з прив'язанням до вітчизняних портів. Широко відомі його роботи, присвячені становленню інституційних принципів сучасної національної морської політики України, розвитку її торговельного судноплавства, функціонуванню морських портів та особливостям їх приватизації. Під керівництвом Бориса Володимировича сформовано Морську доктрину України й обґрунтовано пропозиції щодо створення першого в державі Українського міжнародного реєстру суден.

Б.В. Буркинський очолив розроблення Концепції розвитку підприємництва в регіонах України як цілісної системи взаємодії влади та ділових кіл, у якій доведено необхідність державної ініціативи стосовно стимулювання розвитку малого бізнесу в реальному секторі економіки.

Під керівництвом Бориса Володимировича створено концепцію формування регіональних виробничо-логістичних комплексів, проаналізовано функціонування й регулювання товарних ринків як один зі складників стратегії економічного зростання. Ці дослідження дали змогу спеціалістам ІПРЕЕД обґрунтувати доцільність розроблення Кабінетом Міністрів України Державної цільової програми створення оптових ринків сільськогосподарської продукції.

Крім того, Б.В. Буркинський зробив вагомий внесок у розвиток наукових засад інституційно-організаційних перетворень і формування економічних відносин у сфері природокористування, гарантування екологічної безпеки і сталого розвитку.

Борис Володимирович сформулював теоретико-методологічні положення екологізації морського природокористування; разом із науковцями свого Інституту розробив основні принципи антикризового управління у сфері використання ресурсів екологічно

депресивних територій; визначив стратегічні напрями соціально-економічного розвитку Українського Придунав'я, відображені в Програмі комплексного розвитку Українського Придунав'я на 2004–2011 рр. У межах координації робіт з її виконання Б.В. Буркинський проводить експертно-аналітичне оцінювання й обґрунтування доцільності майбутньої господарської діяльності та режиму використання лиману Сасик на півдні Одещини.

Варто відзначити, що Б.В. Буркинський — один з ідеологів становлення стратегії сталого розвитку України. Разом із колегами він розвинув теорію соціально-економічного зростання національної економіки з урахуванням екологічного обмежувального чинника, звернувши особливу увагу на нагальну потребу формування національних інвестиційних стратегій і проведення економічних реформ у напрямі утвердження принципів екологізації систем господарювання.

У своїх роботах Борис Володимирович доводить необхідність побудови системи екоінноваційного розвитку на основі поєднання екологічних та інноваційних факторів у стратегії соціально-економічного поступу країни та її регіонів. За його ініціативою НАН України запропонувала керівництву держави Концепцію впровадження екологічно чистого виробництва в Україні.

Розгляд теоретико-методологічних і прикладних питань екологізації та «зеленого» вектору економічного розвитку посідає особливе місце в діяльності Б.В. Буркинського. Під його керівництвом і за безпосередньої участі обґрунтовано необхідність запровадження принципів «зеленої» економіки в Україні. За підтримки ЮНЕП група вчених на чолі з Борисом Володимировичем розробила першу в країні регіональну стратегію «зеленого» розвитку, призначену для Одещини.

Особливу увагу Б.В. Буркинський приділяє опрацюванню стратегічних документів для забезпечення економічного зростання України й передусім Українського Причорномор'я. Він — науковий консультант і експерт

вищих органів законодавчої та виконавчої влади, зокрема позаштатний консультант комітетів Верховної Ради України з питань промисловості і регуляторної політики та підприємництва, з питань науки і освіти; радник Міністерства економічного розвитку і торгівлі України; член робочої групи при Кабінеті Міністрів України з підготовки проектів нормативних актів з питань правового регулювання діяльності морського транспорту, міжвідомчої робочої групи при Міністерстві екології та природних ресурсів України з розроблення Комплексної програми українсько-російського співробітництва у сфері захисту природного середовища Азово-Чорноморського басейну, р. Дніпро і транскордонних водотоків та ін. Як голова Одеської обласної організації Спільки економістів України і заступник голови Південного наукового центру НАН та МОНмолодьспорт України, Борис Володимирович координує економічні дослідження в регіоні, впровадження їхніх результатів у практику.

Б.В. Буркинський ініціював створення низки нових наукових напрямів, що стали підґрунтям наукових шкіл: з проблем регіональної економіки, економіки природокористування, розвитку підприємництва, економіки транспортної галузі та соціально-економічного і соціально-екологічного розвитку приморських територій, які діють в ІПРЕЕД під його науковим керівництвом. У центрі уваги Бориса Володимировича та очолюваного ним колективу — визначення й системний аналіз глибинних явищ, що відбуваються на всіх щаблях ієрархічної структури господарювання, розроблення надійної теорії структурних зрушень економіки на регіональному рівні, обґрунтування механізмів регулювання ринкової господарської системи.

У доробку Б.В. Буркинського понад 300 наукових праць, у тому числі 40 монографій.

Він — головний редактор журналів «Економічні інновації» (ІПРЕЕД НАН України) та «Економіка харчової промисловості»; заступник головного редактора збірника наукових праць Державного економіко-технологічного університету транспорту (серія «Економіка і управління»); член науково-редакційних рад видань «Економіка промисловості» (Інститут економіки промисловості НАН України, Донецьк) і «Регіональна економіка» (Інститут регіональних досліджень НАН України, Львів).

Серед учнів ювіляра понад 50 кандидатів і докторів наук, багато керівників різного рівня. Починаючи з 2004 р., в ІПРЕЕД з ініціативи Бориса Володимировича розпочалося створення науково-навчальних комплексів та філій кафедр економічного профілю спільно з провідними ВНЗ Південного регіону. Нині діє п'ять комплексів і дев'ять спеціалізованих кафедр, де готують висококваліфіковані наукові кадри, у тому числі для набору в аспірантуру.

Б.В. Буркинський співпрацює з ученими США, Угорщини, Польщі, Білорусі, Молдови, Росії та інших країн. Він член багатьох міжнародних і національних наукових товариств, комісій, секції Комітету з Державних премій України в галузі науки і техніки, Міжвідомчої ради з координації фундаментальних досліджень.

У 2005 р. за цикл наукових праць «Екологізація регіонального розвитку» Б.В. Буркинському спільно з В.М. Степановим та С.К. Харічковим було присуджено премію НАН України ім. М.І. Тугана-Барановського. Він кавалер ордена «За заслуги» II (2008) і III (2002) ступенів.

Наукова громадськість, колеги, учні, друзі щиро вітають Бориса Володимировича з ювілеєм, бажають йому міцного здоров'я, нових наукових звершень, натхнення і невичерпної енергії.